

Grudzień 2003
Numer 12 (74)

W tym numerze:

Chronologia dziejów	1
Kalendarium cz.II	1
Zamek Cisy cz.I	1
Kronika cz.I	3
Wykaz zabytków	5

Chronologia dziejów

2003 cd.

- 5 grudnia oddano do użytku sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu ulic: Wałbrzyskiej i Piłsudskiego. Prace związane z przebudową skrzyżowania trwały od miesiąca października, chociaż plany tej inwestycji sięgają roku 1998.
- W listopadzie rozpoczęto prace związane z uporządkowaniem terenu wokół zbiornika wodnego „Warszawianka”. Zakończenie prac planowane jest wiosną, kiedy to zostanie oddany do użytku mieszkańców teren z utwardzonymi drózkami, nasadzeniami zieleni, fontanną, klombami, ławkami i oświetleniem.
- 26 listopada oddano do użytku nową drogę prowadzącą z Cierni – Herbów do pobliskiego lasu w okolicach Grochotowa. Droga ta, długości 1.305 m., pokryta asfaltem, służyć będzie przede wszystkim transportowi rolnemu. Budowa drogi trwała półtora miesiąca i kosztowała 150 tys. zł., z czego połowę sfinansowano dotacją Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego.
- 30 listopada odbył się pierwszy w naszym mieście Rajd Świebodzicki, zorganizowany przez Automobilklub Sudecki. Rajd był piątą i zarazem ostatnią eliminacją Pucharu Automobilklubu Sudeckiego.

Kalendarium.

Ciernie – Pełcznica cz.II

1742 – W Cierniach powstaje szkoła ewangelicka, która zostaje umieszczona w domu odkupionym od zagrodnika i przystosowanym do tych celów.

1744 – Wzniesiony zostaje nowy budynek szkoły katolickiej w Cierniach, ponieważ stary był już bardzo zniszczony.

1750 – Szkoła katolicka w Pełcznicy zostaje umiesz-

Zamek Cisy cz.I

Nad stromym urwiskiem w pasie Pogórza Sudeckiego, nad potokiem Czyżynka wznoszą się malownicze ruiny kamiennej warowni piastowskiej — zamku Cisy. Budowla - a raczej jej romantyczne i imponujące resztki położone są w atrakcyjnej pod względem krajobrazowym i przyrodniczym okolicy o pięknych widokach i interesującej szacie roślinnej. W dolinie Czyżynki znaleźć można liczne chronione rośliny. Zbocza wąwozu pokrywa mieszany las podchodzący pod mury zamku. W pobliżu znajdują się miejscowości; Książno, Szczawienko, Szczawno-Zdrój, Struga — znane z cennych zabytków i z właściwości leczniczych. Nie brak tu także i pamiątek historycznych, takich jak pomnik ułanów Legii Włoskiej na Wzgórzach Ułańskich koło Strugi, grób generała Benedykta J. Łączyńskiego (brata Marii Walewskiej) w Szczawienku. Innego typu atrakcję dla turystów stanowi słynna palmiarnia w Lubiechowie i jezioro Daisy koło Witoszowa Górnego.

Przed wiekami w okolicy przebiegały dwa ważne szlaki handlowe — dwie trasy pochodów wojennych. Pierwszy z nich wiódł ze Strzegomia do Kamiennej Góry, łącząc w ten sposób Wrocław z Pragą. Drugi trakt wiązał różne ważne ośrodki piastowskiego Śląska - Strzegom, Świdnicę, Otmuchów i Nysę. Tradycja podaje, że już przed najazdem tatarskim (1241 r.) w miejscu dzisiejszego zamku stał drewniany gród, wznoszący się nad wąwozem i strzegący traktów handlowych. Po raz pierwszy w dokumencie pisanym występują Cisy jako miejscowość w roku 1240. Być może potwierdza to wspomniana tradycja. Inne informacje nie potwierdzone dokumentami podają, że budowniczym pierwszego grodu był książę legnicki, Bolesław Rogatka (zmarły w 1278 r.), syn poległego pod Legnicą w bitwie z Tatarami Henryka II Pobożnego i ojciec Bolka I świdnickiego.

Najprawdopodobniej obecny zamek wznosił sam Bolko I, zwany Surowym (1253—1301), założyciel linii Piastów świdnicko-jaworskich i ziębskich, władca potężnego księstwa dzielnicowego, najdłużej utrzymującego polityczną niezależność i ściśle związki z Polską Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego. Książę Bolko I zbudował liczne zamki, względnie rozbudował dawne fortyfikacje, stwarzając system warowni, skutecznie broniący niezależności księstwa świdnicko-jaworskiego i zabezpieczający jego mieszkańców. Bolko Surowy wyprzedził w tym względzie wielkiego fortyfikatora zjednoczonej Polski — Kazimierza Wielkiego. Istnieją uzasadnione przypuszczenia, że król Kazimierz wzorował się w pewnym stopniu na pracach książąt świdnickich. Do dziś zachowały się liczne zamki, stanowiące ogniwa łańcucha fortyfikacji księstwa świdnicko-jaworskiego. Należą do nich m. in. zamki w Książu, Czarnym Borze, Nowym Dworze, Bolkowie, Rogowcu, Radośnie, Zagórz, Chojniku i Wleniu. Nie zachowały się natomiast do naszych czasów zamki w Świdnicy i Dzierżoniowie.

Kolejną rozbudowę, być może połączoną z przebudową starych partii, zawdzięcza zamek cisowski Bolkowi II Małemu, wnukowi Bolka I i Władysława Łokietka (Córka króla Władysława — Kunegunda, była żoną ks. Bernarda świdnickiego i matką Bolka II. Te więzy rodzinne — oprócz tradycji i interesów politycznych niewątpliwie przyczyniły się do tego, że książę Bolko II był jednym z najważniejszych sojuszników króla Kazimierza Wielkiego). Rozbudowana i unowocześniona prawdopodobnie po r. 1355 warownia odgrywała poważną rolę w systemie obronnym księstwa świdnicko-jaworskiego, któremu od lat zagrażali Czesi. Zamek Cisy ubezpieczał też obszary Pogórza Wałbrzyskiego, od XIII w. coraz intensywniej kolonizowanego m. in. przez kolonistów, napływających z Niemiec. Ochrona ludności, zabezpieczenie rozwoju gospodarczego tej części Śląska było ważnym zadaniem administracji książęcej Bolka II, panującego aż 42 lata (1326—1368).

Po śmierci Bolka II księstwem rządził księżna wdowa - Agnieszka. Po jej zgonie w 1392 r. ostatnie piastowskie księstwo śląskie przechodzi pod władzę królów czeskich. Warownie książąt świdnickich dostają się kolejno w ręce rycerzy królewskich, bądź są zarządzane przez królewskich starostów. Wiele z nich zaczyna popadać w ruinę.

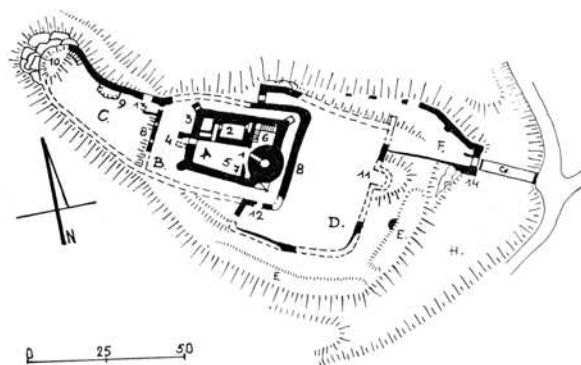
W XIV w. z Czech przez Lubawkę, Kamienną Górę, a także poprzez Kłodzko napływają na Śląsk husyci. Ich hasła zyskują wielu zwolenników wśród śląskich chłopów i drobnej szlachty. Także niektórzy rycerze śląscy przystają do tego ruchu. Jednym z najbardziej znanych husytów śląskich był Herman Czetryc z Wałbrzycha. Rozpoczynają się krwawe

walki, w wyniku których husyci, bądź oddziały mieszczan i możnowładców na-przemian zdobywają, uszkadzają lub niszczą dawne zamki Piastów świdnickich (m. in. Rogowiec, Książ, Radosno). Znacznym zniszczeniom ulega też zamek Cisy, zdobyty przez oddziały husyckie w r. 1466.

W drugiej połowie XV wieku i na przełomie XV i XVI w. dochodzi do kolejnej rozbudowy zamku i wzmocnienia jego obwarowań. W tym czasie najprawdopodobniej powstają wały zewnętrzne od południowej i wschodniej strony zespołu.

Wojna trzydziestoletnia (1618—1643) wykazuje nieprzydatność średniowiecznych warowni, nie mogących sprostać nowoczesnym metodom walki. Obowiązujące nowe kanony mody, dążność do luksusu i wygod, przemieszczanie się ówczesnych centrów kulturalno-gospodarczych wpływają również na zaniechanie prac adaptacyjnych wielu zamków i w efekcie na ich opuszczenie. Właściciele wiekowych warowni przenoszą się na tereny bardziej równe, łatwiej dostępne i budują nowe, wygodne, reprezentacyjne siedziby. Proces ten toczy się także w wieku XVIII, po zagarnięciu Śląska przez Prusy (1741 r.). Z okolicznych zamków jedynie Książ zachował swe znaczenie i został rozbudowany w nowoczesną rezydencję magnacką książąt Hochberg-Pszczynskich. Zamek Cisy zamieszkiwany jest okresowo przez bandę zbójców. Około 1800 roku ostatecznie obraca się w ruinę, a jego ostatni właściciel — landrat królewski w 1833 r., rezygnuje z jakichkolwiek prób ratowania resztek zamku.

W początkach naszego stulecia ruiny zamku Cisy porośnięte są zielenią, a drogi prowadzące do nich znikają w gęstym lesie tak, że jak twierdzą ówczesni badacze zamków — bez szczegółowego opisu nie można było dróg tych odnaleźć. Dopiero jesienią 1927 r. regionalne stowarzyszenie spółdzielcze podejmuje prace porządkowo-zabezpieczające przy ruinach Cisów. Wydatną pomoc świadczą uczniowie starszych klas okolicznych szkół, odgruzowując zamek, wycinając roślinność porastającą mury i dziedzińce. W dalszych etapach prac, prowadzonych przez Waltera Bremera, zabezpieczono resztki sklepień budynku mieszkalnego i przemurowano lico wieży nieznacznie podwyższonej celem

wyrównania korony. Bremer rekonstruuje też zewnętrzną bramę wjazdową, most zwodzony oraz drewniany wiadukt na kamiennych filarach, prowadzący od strony wschodniej do bramy.

Działania wojenne w 1945 r. szczęśliwie oszczędzają zamek. Niestety nie oszczędza go przyroda. Mury ponownie niszczy, a zwycięski las penetruje na dziedzińce, pokrywając je krzewami i drzewkami. Dopiero w latach 1961—1969 młodzież harcerskiego szczebu „Cisy”, wspomagana przez działaczy z wałbrzyskiej społecznej komisji opieki nad zabytkami PTTK przeprowadza według ustaleń z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków prace porządkowo-zabezpieczające. Jak dowcipnie na korze brzozy zawiadamiali harcerze Wojewódzkiego Konserwatora w r. 1966 „...z dziedzińca, a to z murów zamczyska drzewa większe i małe zrzucili, by murów nie kruszyły i przestrzeni dziedzińca nie zasłaniały...” Na filarach wiaduktu wykonano przy pomocy wojska solidny, drewniany, oporęczowany pomost z okrągłaków. Oznakowano szlaki turystyczne prowadzące do zamku. Stałą opiekę nad resztkami piastowskiego zamku książąt świdnicko-jaworskich sprawują harcerze ze szczebu „Cisy” hufca wałbrzyskiego, tworzący jeden z pierwszych zespołów społecznej opieki nad zabytkami na Dolnym Śląsku. Opiekę tę kontynuuje I Ośrodek Harcerski w Szczawnie Zdroju.

Wyżynny występ, na którym położone są ruiny zamku ograniczony jest od północnej strony urwiskiem o znacznej stromości. Występ ten nazywany był nawet wzgórzem, lub górą (góra cisowa, w dziwacznym słowiańsko-niemieckim zapisie „Cziskenberg”, może Cisówka?). Nazwa niemiecka zamku przed 1945 r. brzmiała Zeisburg — czyt. cajsburg — co łatwo połączyć ze staropolską nazwą cis. Z kolei nazwa Zeisburg — najwidoczniej będąca fonetyczną adaptacją nazwy polskiej skojarzyła się chyba przypadkowo z „czyżykiem” — niem. Zeisig. Stąd też mamy zapewne źródło nazwy potoku „Czyżynka” przetłumaczone niemal dosłownie z niemieckiej nazwy Zeisfluss.

Powierzchnia wzgórza została niewątpliwie wyrównana przez człowieka w trakcie wznoszenia kolejnych budowli hipotetycznego grodu przed najazdem tatarskim, zamku Rogatki lub warowni Bolka Surowego, rozbudowy przeprowadzonej przez Bolka Małego, wreszcie korektur fortyfikacyjnych przełomu XV-XVI w. Zagruzowania, związane ze zniszczeniami zamku w XV i XVII w. i wegetacja roślinności również niwelowały pierwotne różnice ukształtowania powierzchni wzgórza, podnosząc jej poziom lokalnie nawet do wysokości 2—3 m. Na tak przekształconym wzgórzu znajdują się dziś lepiej lub gorzej zachowane relikty złożonego z kilku czytelnich faz i szeregu wyodrębniających się budowli

zespołu zamkowego.

Główną i najważniejszą częścią tego zespołu jest zamek górny (A) wzniesiony w XIII w., prawie pośrodku opisanego wzgórza i składający się dzisiaj z kamiennych piaskowcowych murów:

- 1) cylindrycznej wieży wys. kilkunastu metrów i średnicy ponad 10 m.
- 2) budynku mieszkalnego położonego na północnym narożniku dziedzińca zamkowego,
- 3) wysokich kurtynowych murów obronnych, założonych w planie nieznacznie zdeformowanego trapezu,
- 4) resztek zachodniej bramy zamkowej prowadzącej na
- 5) dziedziniec zamku górnego. Uzupełnieniem o charakterze wyłącznie funkcjonalnym dziedzińcu jest
- 6) niewielkie podwórze w północno-wschodnim narożniku zamku górnego utworzone pomiędzy murami zewnętrznymi, wschodnią ścianą domu mieszkalnego i wieżą. W podwórzu tym zwracają uwagę zewnętrzne, jednobiegowe schody prowadzące na mury zamkowe.
- 7) Resztki kamiennej ściany obok wieży — prostopadłe do muru obronnego być może są pozostałościami jakiejś mieszkalnej budowli gospodarczej.

Przedruk z broszury „Zamek Cisy” autorstwa Mirosława Przyłęckiego. Wydanej nakładem Dolnośląskiego Towarzystwa Oświatowego we Wrocławiu.

Kronika

Zakładów Aparatury Elektrycznej „Mera-Refa” w Świebodzicach.

cz. I

Ważniejsze wydarzenia w działalności ZAE „Mera-Refa” w ujęciu chronologicznym.

(Wierny przedruk kroniki zakładowej, udostępnionej przez Pana Zdzisława Pantalę, któremu tą drogą składam serdeczne podziękowanie)

Lata 1945-1950

1. Załącznikiem dzisiejszego przedsiębiorstwa „Zakłady Aparatury Elektrycznej „Mera-Refa” była poniemiecka Fabryka Przekazników „Ribau”, zlokalizowana w Świebodzicach, przy ul. Kolejowej 7. Fabryka ta została przejęta w dniu 15 maja 1945 roku od Radzieckiej Komendantury miasta Świebodzic przez inż. Stanisława Hładkiego na mocy pełnomoc-

nictw udzielonych mu przez Rząd Polski.

Powstałe na bazie tej fabryki przedsiębiorstwo otrzymało nazwę:

PAŃSTWOWA FABRYKA PRZEKAŃNIKÓW ELEKTRYCZNYCH „RIBAU” w Świebodzicach ul. Kolejowa 7.

2. W dniu 22 maja 1945 roku przyjęto do pracy pierwszych trzech pracowników pochodzenia niemieckiego, a po kilku dniach następnych dziesięciu pracowników. Pod koniec roku 1945 stan zatrudnienia w Państwowej Fabryce Przekazników „Ribau” w Świebodzicach osiągnął liczbę 25 osób, w tym 10-ciu Polaków przybyłych ze wschodnich regionów kraju.

3. Z kwestionariusza sporządzonego w dniu 7.03.1946 roku przez Państwową Fabrykę Przekazników Elektrycznych „Ribau” dla Inspektora Pracy w Świdnicy wynika, że zakład zatrudniał w tym dniu 24 osoby, posiadał 47 silników elektrycznych o łącznej mocy 35 KM i dysponował 72 obrabiarkami.

4. Ważnym etapem w działalności przedsiębiorstwa była decyzja Zjednoczenia Przemysłu Aparatów Elektrycznych w Łodzi, podporządkowanego Ministrowi Przemysłu Ciężkiego, w wyniku której nastąpiło z dniem 1 lipca 1947 roku połączenie trzech zakładów, a mianowicie:

- Fabryki Przekazników Elektrycznych „Ribau” w Świebodzicach, ul. Kolejowa 7,
- Fabryki Kontaktów w Świebodzicach, ul. Strzegomska 23,
- Fabryki Elektrycznej Aparatury Teatralnej we Wrocławiu, ul. Klasztorna 80.

Przedsiębiorstwo utworzone z połączonych zakładów otrzymało nazwę:

PAŃSTWOWA FABRYKA PRZEKAŃNIKÓW I SPECJALNYCH APARATÓW ELEKTRYCZNYCH SAE w Świebodzicach.

Wydziały produkcyjne i dyrekcja Państwowej Fabryki Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych zlokalizowane zostały w pomieszczeniach byłej Fabryki Kontaktów w Świebodzicach, ul. Strzegomska 23.

5. W 1947 roku została zorganizowana w Państwo-

wej Fabryce Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych SAE stołówka zakładowa, która jednak została zlikwidowana w pierwszym okresie lat pięćdziesiątych.

6. W drugiej połowie 1947 roku wprowadzony został w Państwowej Fabryce Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych tzw. „młodzieżowy wyścig pracy” przy udziale 58 osób. Na czoło wysunęli się wówczas obywatele Fuczek Maria, Jankiewicz Władysław, Kobierski Czesław, Piechocki Marian, Rykowski Zdzisław, Starzyńska Władysława.

7. Załoga Państwowej Fabryki Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych przystąpiła natychmiast do odbudowy pomieszczeń fabrycznych przy ul. Strzegomskiej 23 zniszczonych i zdewastowanych w czasie działań wojennych i jeszcze w 1947 roku odbudowany został budynek produkcyjny F-1 (obecnie budynek Nr 4).

8. Pracowników Państwowej Fabryki Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych łączyły silne więzi. Ich wyrazem były na przykład wspólne spotkania z okazji uroczystości państwowych i świąt.

9. W roku 1948 odbudowany został następny budynek produkcyjny F-2 (obecnie budynek nr 5).

10. W 1948 roku załoga Państwowej Fabryki Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych, w czynie społecznym, wybudowała na terenie zakładu (obok obecnego budynku nr 14) tzw. teatr letni. Pierwsze przedstawienie odbyło się w dniu 22 Lipca 1948 roku, na którym wystawiono sztukę pt. „Oka” nieznanego dzisiaj autora. Aktorami byli członkowie załogi zakładu. Teatr ten występował także w innych miejscowościach.

11. Jesienią 1948 roku powstał przy Państwowej Fabryce Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych klub sportowy „Elektryk”. Pierwszym prezesem był inż. Stefan Wypych, a jego zastępcą był Ob. Jan Walicki.

12. W roku 1948 w tzw. „Młodzieżowym wyścigu pracy” wzięło 72 pracowników Państwowej Fabryki Przekazników i Specjalnych Aparatów Elektrycznych. Czołówkę tego współzawodnictwa stanowili wtedy Ob. Ob.: Czarnowska Kazimiera, Fuczek Maria, Hejnicki Edmund, Korzec Zygfryd, Mataczyński Jan, Piechocki Marian, Starzyńska Władysława.

Wykaz zabytków architektury i budownictwa miasta Świebodzice
(Na podstawie: *Studium Historyczno- Urbanistyczne m. Świebodzice*)

obiekt	adres	wiek bud. / przebudowy
Zespół kościelny		
a. Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja	pl. Kościelny	XV/XVI, 1 ćw. XVII, 1811
b. Probostwo	pl. Kościelny 2	ok. 1739, XIX
c. Dom dzwonnika (ob. dom mieszkalny)	pl. Kościelny 3	ok. połowy XIX
Kościół ewangelicki, obecnie par. p.w. św. Piotra i Pawła	ul. B. Prusa	1776-81
Kościół parafialny p.w. św. Franciszka z Asyżu	ul. Strzegomska	XIV, k. XIX
Kościół luterński	ul. Wiejska 24	2 poł. XIX
Kościół p.w. św. Anny (ruina)	ul. Mikulicza	XV
Zespół cmentarza parafialnego	ul. Ciernie	
a. Dawny kościół ewang. Obecnie parafialny p.w. NMP		k. XIX, ok. 1980
b. Kaplica Fischera		2 poł. XIX, 1887
Klasztor. ob. przedszkole	ul. Piłsudskiego 11	3 ćw. XIX
Zespół cmentarza komunalnego	ul. Wałbrzyska	
a. Kaplica I - Kramstów		1871
b. Kaplica II		2 poł. XIX
c. Kaplica III		2 poł. XIX
Mury miejskie		poł. XIV
Ratusz		1789-81, 1910
Sąd Okręgowy ob. dom mieszkalny	ul. Świdnicka 18	1887
Zespół dworski – „Dolny Dwór”		
a. Dwór Dolny	ul. Ciernie 78	XVI/XVIII, XIX
b. mur ogrodzeniowy	ul. Ciernie 78	XVII, XIX
Zespół pałacowy – „Hugo Schloss”		
a. Pałac, ob. Dom Pomocy Społecznej	ul. Mickiewicza 8	3 ćw. XIX
b. Pawilon ogrodowy	ul. Mickiewicza 8	k. XIX
c. Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza 6	1790-1800, ok. 1870
d. Budynek administracyjny	ul. Mickiewicza 4	1870
e. Budynek gospodarczy, ob. garaże Meratehu	ul. Mickiewicza 4	ok. 1870
f. Powozownia, ob. garaże i warsztaty Meratehu	ul. Mickiewicza 4	ok. 1870
Zespół pałacowy – „Pałac Miejski”		
a. Pałac, ob. własność prywatna, popadająca w ruinę	ul. Park Miejski 3	2 poł. XIX
b. Ptaszarnia, w międzyczasie remiza OSP	ul. Park Miejski 5	ok. 1900
c. Hala Sportowa	ul. Park Miejski 5	pocz. XX
Zespół pałacowy		
a. Pałac – trwała ruina		XVIII
b. Budynek mieszkalno – gospodarczy	Ciernie 131	XVIII, XIX
c. Budynek gospodarczy	Ciernie 132 a	XVIII, XX
d. Dom mieszkalny	Ciernie 132 a	2 poł. XIX
e. Most na rzece	obok nr 132 a	XIX
Zespół zamku „Książ”		
a. Domek szwajcarski, ob. dom mieszkalny	ul. Wałbrzyska 44	ok. 1790
b. Domek szwajcarski, ob. dom mieszkalny	ul. Wałbrzyska 46	ok. 1790
c. Brama	ul. Wałbrzyska 44/46	ok. 1790
Budynek właściciela browaru	ul. Browarowa 1	k. XIX
Pocztą	ul. Świdnicka 8/10	1886
Budynek Banku Zachodniego WBK	al. Lipowe 5	1905-06
Budynek Kasy Oszczędnościowej, ob. Urząd Miejski	ul. Żeromskiego 27	ok. 1880
Szpital Miejski, ob. Zespół Szkół Specjalnych nr 1	ul. Sienkiewicza 30	1874
Łaźnia Miejska, ob. budynek handlowy	al. Lipowe 12	1905
Dom Gminy Ewangelickiej, ob. Plebania	ul. Prusa 1	1891
Siedziba Bractwa Strzeleckiego, ob. dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego 22	1815, k. XIX

„Świebodzice - Dzieje Miasta” - Adam Rubnikowicz

Korekta: Robert Sysa. Stale współpracują: Bolesław Kwiatkowski, Edward Hałdaś, Daniel Wojtucki, Wojciech Orzel, Róża Stolarczyk, Maria Palichleb, Marek Mikołajczak.

Podziękowania dla wszystkich, którzy udostępnili swoje zbiory oraz dla MBP w Świebodzicach.

Kontakt e-mail: adamr@pnet.pl Tel. (kom) 0-602-380-483 **Przedruk możliwy po podaniu źródła**

czona w domu odkupionym od Friedricha Maltzera na „Auenhaus” (dom na łące), który zostaje przebudowany i przystosowany do celów szkolnych.

1774 – Płoną zabudowania sołectkie w Pełcznicy, oraz trzy zagrody kmiecie.

1782 – Johann Friedrich Schwarz (pastor?) przebudowuje od gruntu budynek szkolny w Cierniach.

1785 – Wspomniany jest most w Pełcznicy zwany Keiser lub Hornig Brücke (most na styku obecnych ulic Ofiar Oświęcimskich i Sikorskiego).

Według relacji z tego roku, w Pełcznicy należącej do Hochbergów istnieje kościół katolicki, dom parafialny, szkoła, 2 młyny wodne. Wieś zamieszkuje 552 osoby, w tym 22 kmieci, 28 zagrodników. Ogólna liczba domów wynosi 54 domy.

Natomiast w Cierniach istnieje pałac pański wzniesiony w 1775 roku (nigdy nie wykończony!), trzy folwarki, szkoła. Wieś tą zasiedla 46 kmieci, 21 zagrodników, 70 chałupników. Znajdują się tam dwa młyny wodne oraz bielarnia. Wieś liczy 811 mieszkańców.

1794 – Płonie ponownie sołectwo w Pełcznicy, obora Hübnera i zabudowania gospodarcze oraz sąsiednia zagroda Meltzera.

1797 – Zniszczone zostaje pożarem od pioruna gospodarstwo Gottfrieda Scholza w Cierniach nr 39, „po stronie pałacyku Hochbergów”.

1798 – Wielka powódź niszczy drewniane mosty i kładki w Pełcznicy i Cierniach.

1806 – W tym roku zanotowano 830 mieszkańców w Cierniach i 136 domów mieszkalnych, natomiast w Pełcznicy 640 mieszkańców i 106 domów mieszkalnych.

1812 – Gospodarstwo sołtysie w Pełcznicy nabywa Christian Samuel Bartsch ze Świebodzie, znany tam garbarz.

1817 – Płonie w Cierniach „Mittelhoff” – folwark Hochbergów.

1819 – Zostaje poświęcony nowy budynek szkoły w Cierniach.

1825 – W pożarze w tym roku zostają zniszczone w Pełcznicy trzy zagrody i 11 innych domów drewnianych, które zostały odbudowane w materiale trwałym.

1827 – W Cierniach pożar strawił zagrodę Karla Scholza.

1828 – Firma Kramstów posiada już wówczas w Pełcznicy farbiarnię, magiel wodny, wieszarnię i folusz – nowo wzniesione.

1830 – Pełcznica posiada 667 mieszkańców, folwark, jedno wolne sołectwo, szkołę ewangelicką, 2 młyny wodne, magiel wodny, farbiarnię, bielarnię i folusz płótna oraz 102 domy mieszkalne.

Ciernie poza jednym majątkiem lennym posiadają 3 folwarki, 2 młyny wodne i szkołę. We wsi zamieszkuje 1135 osób w 141 domach.

1832 – Wymieniony jest cmentarz w Pełcznicy.

Ukończono budowę kamiennego mostu przy kościele pw. św. Franciszka.

1836 – Właściciel szynku w Pełcznicy niejaki Schmidt zbudował gospodę zwaną Zum Fürsten Blücher (przy obecnej ulicy Jeleniogórskiej)

1837 – Gospodarstwo sołtysie w Pełcznicy jest w rękach niejakiego Klosa.

Pali się wieża kościoła na granicy obu wsi (pw. św. Franciszka z Asyżu).

Gorzelany Unger kupuje grunt w Cierniach na cmentarz żydowski, gdzie pochował troje swoich dzieci.

1838 – Ukończono odbudowę spalonej wieży kościoła pw. św. Franciszka.

1839 – Zostaje spalona szkoła w Pełcznicy

1840 – Wzniesiono nowy budynek szkoły w Pełcznicy.

1841 – Kupiec Renner ze Świebodzie zakupuje gospodarstwo sołectkie w Pełcznicy.

1844 – Właściciel gospody w Cierniach Erdmann Gogler otwiera łaźnię.

1854 – J. Lindner zakłada ogrodnictwo warzywne w Cierniach.

1855 – Płonie ponownie szkoła w Pełcznicy

1867 – Wzniesiono kamienny most na Pełcznicy zw. Färbereibrücke w górnej wsi Pełcznica (na styku obecnej ulicy Mikulicza i Sikorskiego).

1875 – Zostaje poświęcony cmentarz w Cierniach.

1885 – Poświęcono nową szkołę w Cierniach.

1900 – Założono nowy zakład ogrodniczy w pobliżu obecnej ulicy Granicznej, należącej wówczas do Cierni.

1901 – Założono nową szkołę w Cierniach.

1908 – Zbudowano duży most w dolnej części wsi Pełcznica.

1922 – Zbudowano osiedle robotnicze w Cierniach (nr 151).

Wzniesiono budynek straży pożarnej w Cierniach koło Dworu Środkowego.

Wzniesiono pomnik w Cierniach przed Dworem Środkowym.

1926 – Gmina Ciernie uzyskała 20 mórg, należących do młyna Piaskowego, na plac sportowy dla szkoły katolickiej.

1930 – Utworzono w Pełcznicy przedszkole.

Zacząto wznosić we wsi dwa osiedla zakładowe (ul. Zamkowa, ul. Solna)

W Cierniach wzniesiono osiedle pracownicze domków bliźniaczych.

1932 – Dawne zabudowania dworu „Heinrichhof” i dworu „Niederhof” w Cierniach przekształcono na osiedla mieszkaniowe.

1934 – Wzniesiono kaplicę cmentarną w Pełcznicy, oraz zbudowano silos przy młynie Conrada, wysokości 32 metrów. Zburzono w Pełcznicy starą farbiarnię.

1935 – Zbudowano nową drogę z Pełcznicy do Zimnego Folwarku.